

południe zaś Radenice, a nie Rudenice. Inne, sąsiednie wsie to: Sanniki, a nie Samiki i Mistycze (Mistycze) a nie Mistychy.

W następnym wydaniu teŝe publikacji naleŝałoby uwzględnic przedstawione wyŝej sprostowania.

Maria Dębowska

Ks. Ireneusz Korzeniowski: [Recenzja] *Polacy w Rumunii mówią o sobie*, Wybór, opracowanie tekstu, przypisy i wstęp Anna Mamulska, Lublin–Leszno 2000, ss. 438, 44 fotografie.

W Jubileuszowym Roku 2000, w Serii B: Materiały i Dokumenty, jako tom XIII Biblioteki Polonii Instytutu Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL ukazała się publikacja *Polacy w Rumunii mówią o sobie*. Książka powstała przy współdziałaniu Państwowej Wyŝszej Szkoły Zawodowej w Lesznie. Publikacja w całości jest poświęcona świadectwom Polaków żyjących w Rumunii. Została opatrzona *Wprowadzeniem* kard. Henryka Gulbinowicza, *Słowem wstępnym* Wiesława Osińskiego – Rektora Państwowej Wyŝszej Szkoły Zawodowej w Lesznie, *Przedmową* napisaną przez ks. Edwarda Walewandra – Dyrektora Instytutu Polonijnego KUL oraz *Wstępem* Anny Mamulskiej – inicjatorce w/w tomu. A. Mamulska przedstawia krótką genezę książki powstałej dzięki przeprowadzonym przez nią wywiadom, oraz zgromadzonym relacjom i informacjom zebranych wśród Polonii rumuńskiej, w czasie jej trzyletniego pobytu w tym kraju. Omawiany tu tom zawiera wspomnienia dwudziestu osób – Polaków, którzy na przestrzeni dwustu ostatnich lat, żyjąc w diasporze, byli poddawani zamierzonemu procesowi wynaradawiania (początkowo germanizacji a następnie rumunizacji) i ateizacji, a mimo to zachowali wiarę chrześcijańską i fundamentalne składniki kultury, języka i tradycji polskiej. Czytelnik znajdzie tu interesujące świadectwa często jedynych żyjących jeszcze świadków wydarzeń, celowo przemilczane bądź programowo rugowane przez komunistów spośród dokumentów historycznych. Z tej teŝ przyczyny publikacja może pretendować niemal do rangi dokumentu historycznego. Jak stwierdza autorka *Wstępu* „w czasie prac redakcyjnych faktografia nie została w żadnym przypadku zmieniona”. Dokonano jedynie zmian w zapisie leksykalnym i składniowym tekstów świadectw. Uderzającą cechą tych tekstów jest umiłowanie prawdy historycznej i autentyczny patriotyzm autorów. Kształt opowiadania, umożliwiający pełniejsze i swobodniejsze prezentowanie myśli, został nadany świadectwom Zofii i Józefa Paraniaków (*Mowa polska to nasz największy skarb*), Jadwigi Mikloszewskiej i Bogdana Polipciuca (*Rodzinna opowieść*), Tadeusza Pirożyńskiego (*Pomiędzy dobrem a złem granicę wyznacza ludzkie sumienie*), ks. Jacka Strzeleckiego („*Daj*

mi pełnić wolę Twoją, Panie”) oraz Kazimierza Zielonki (*W cieniu krzyża*). Relacja spisana osobiście przez Tadeusza Dubickiego – historyka i znawcy tematyki stosunków polsko-rumuńskich, pt.: *Bukowińsko-rumuńskie wątki rodzinne*, wydatnie podnosi walor niniejszego tomu. A. Mamulska wzbogaciła książkę w resumé, notę o autorach, indeks osób, oraz wykaz ilustracji. Należy podkreślić, że praca jest bogato ilustrowana ponad 40 zdjęciami. Teksty wspomnień opatrzone przypisami historyczno-geograficznymi dotyczącymi Rumunii, Polski i Polonii rumuńskiej, które przynajmniej w części mogą pomóc czytelnikowi w kojarzeniu najważniejszych faktów.

W publikacji można dopatrzeć się pewnych braków a wśród nich choćby duża zdawkowość wiadomości o autorach wspomnień, mieszczących się na jednej stronie. Wydaje się, iż bogatsze i uporządkowane chronologicznie najważniejsze fakty z ich życia w bardziej rozbudowanych biogramach mogły by przyczynić się do lepszego zrozumienia osobistych świadectw z natury nacechowanych subiektywizmem, brakiem ścisłości historycznej i częstym przywiązywaniem uwagi do szczegółów często ze szkodą dla syntezy.

Podsumowując należy wyrazić radość z faktu, iż w Jubileuszowym Roku 2000, Polonia rumuńska i czytelnicy w Polsce doczekali się tego rodzaju publikacji.

Ks. Ireneusz Korzeniowski

Ks. Ireneusz Korzeniowski: [Recenzja] Maria Lucyna Mistecka CR., *Zmartwychwstanki. Charyzmat i dzieje 1891-1991*, t. 2, Dziedzictwo, Lublin 2000, ss. 588, 253 fotografie.

Książka *Zmartwychwstanki. Charyzmat i dzieje 1891-1991*, t. 2, *Dziedzictwo*, ukazała się w Serii A – Studia, jako tom XXII Biblioteki Polonii Instytutu Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL oraz Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” pod red. ks. Edwarda Walwandra.

Praca M. L. Misteckiej to studium historyczne dziejów zakonu ukazanego na tle zmieniających się epok. Autorka jest absolwentką Instytutu Historii Kościoła na Wydziale Teologii KUL, gdzie w 1979 r. uzyskała doktorat. Jest autorką wielu artykułów oraz kilku książek poświęconych zgromadzeniu Zmartwychwstanek. Z 1980 r. pochodzi jej praca pt. *Zgromadzenie Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego w czasie powstania warszawskiego*, a w 1983 r. ukazała się książka *Zmartwychwstanki w okupowanej Polsce 1939-1945*. Prezentowana tu monografia jest owocem podjętej w 1982 r. szerokiej kwerendy archiwalnej, a szczególnie dokumentacji epistolarnej dotyczącej Zgromadzenia Zmartwychwstanek. Siostra Mistecka korzystała z zasobów archiwów państwo-